

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide

Številka: 540-02-1/2021/5 EPA 1770–VIII
Ljubljana, 27. 5. 2021

Komisija Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide je, na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 - odl. US in 21/13 - ZFDO-F in 81/18-odl. US) ter 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20 in 123/20), oblikovala naslednje

M n e n j e

k Predlogu zakona o izplačilu neizplačanega dodatka za pomoč in postrežbo (ZINDPP) - druga obravnava

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide je na 61. seji 19. 5. 2021 obravnavala Predlog zakona o izplačilu neizplačanega dodatka za pomoč in postrežbo (ZINDPP), ki ga je Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: predlagatelj) v obravnavo Državnemu zboru predložila po rednem postopku.

Komisija predlog zakon **podpira**.

Komisija ugotavlja, da se želi s predlogom zakona vzpostaviti zakonske podlage za izplačilo neizplačanih dodatkov za pomoč in postrežbo za slepe osebe, ki so bile zdravstveno zavarovane po zavarovancu Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije v obdobju od 1. januarja 2003 do 31. decembra 2016 in v tem času niso bile upravičene do tega dodatka zato, ker so njihovi starši prejeli dodatek za nego otroka po Zakonu o starševskem varstvu in družinskih prejemkih.

Upravičencu se bo za nazaj (za obdobje med 1. januarjem 2003 in 31. decembrom 2016), za vsak mesec, ko je izpolnjeval pogoje za izplačilo dodatka za pomoč in postrežbo za slepe osebe, izplačalo znesek dodatka za pomoč in postrežbo v višini 300 EUR, brez zamudnih obresti. V primeru smrti upravičenca lahko vlogo za pridobitev pravice vložijo njegovi pravni nasledniki. Pravico se uveljavlja pri Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, ki bo slednjo tudi izplačeval, in sicer iz proračunskih sredstev. Ocenjene finančne posledice v 2021 znašajo 1,5 milijona evrov.

S predlogom zakona se torej izenačuje pravice družin, ki so se v preteklosti odločile uveljaviti dodatek za nego otroka in ne dodatka za pomoč in postrežbo, ter družin, ki so se odločile za uveljavljanje dodatka za pomoč in postrežbo in ne za uveljavljanje dodatka za nego otroka ter jim je pravico do izplačila neizplačanega dodatka že priznal Zakon o izplačilu neizplačanega dodatka za nego otroka (ZINDNO), sprejet novembra 2019.

Predlog slednjega je komisija obravnavala na 30. seji 29. 10. 2019 in ga prav tako podprla.

Komisija v zvezi z navedenim ugotavlja, da se z aktualnim predlogom zakona ureja še drugo stran problematike, povezane z neustrezno interpretacijo zakonskih določb glede možnega hkratnega izplačila obeh dodatkov za slepe osebe (za pomoč in postrežbo ter za nego otroka). Do nove interpretacije Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti v 2015, je namreč veljajo, da so morale družine izbirati med navedenima pravicama in ju niso mogli uveljavljati hkrati. Po pojasnilu Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in invalide se z novo razlago zakonskih določb in novimi zakonskimi rešitvami sledi tudi sodnim odločitvam, v skladu s katerimi se dodatek za nego otroka po Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih šteje za pravico staršev (in posredno pravico otroka), medtem ko dodatek za pomoč in postrežbo predstavlja osebno pravico otroka, zato se med seboj ne izključujeta.

Komisija je bila seznanjena tudi s stališčem Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (Zavod), ki predlogu zakona ne nasprotuje, saj se zaveda, da se s predlogom zakona ureja pravice ene izmed najbolj ranljivih skupin zavarovancev iz naslova pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Zavod je sicer med pripravo vsebine predloga zakona pristojnemu ministrstvu podajal svoje pripombe in se z njim usklajeval glede izvajanja predlaganih zakonskih določb, z vidika svojih pristojnosti pa izpostavlja nekaj odstopanj od siceršnje systemske ureditve pravice do dodatka za pomoč in postrežbo iz naslova Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-1), in sicer: v skladu s predlogom zakona bo upravičencem pravica do dodatka pripadla retroaktivno za veliko daljše obdobje (od začetka 2003 do konca 2016), kot je sicer dopustno v skladu z ZPIZ-2 (za največ šest mesecev za nazaj od vložitve zahteve); pravica se bo podelila vsem upravičencem, četudi v preteklosti niso oddali vloge za pridobitev navedene pravice (ki bi jim bila sicer v skladu s tedanjo razlago zakonskih določb zavrnjena); znesek povračila bo zaradi kompenzacije zamudnih obresti za celotno predvideno obdobje povračil (od začetka 2003 do konca 2016) enak za vse mesece za nazaj (300 evrov, kot znaša dodatek za pomoč in postrežbo za slepe od 1. 1. 2019), medtem ko so bili ostali upravičenci do dodatka za pomoč in postrežbo v navedenem obdobju upravičeni do nižjih zneskov. Glede na to, da navedena rešitev ne bo vplivala na izvajanje pokojninskega in invalidskega zavarovanja, saj bodo sredstva za pokritje novo nastalih obveznosti zagotovljena iz državnega proračuna, Zavod navedeni višini dodatka ne nasprotuje.

Komisija je bila seznanjena tudi s stališčem Nacionalnega sveta invalidskih organizacij Slovenije (NSIOS), ki predlogu zakona izreka podporo in izraža željo, da se ga čim prej uveljavi, saj gre za namenski dodatek, ki bo slepim osebam, ki spadajo med najbolj socialno ogrožene skupine prebivalstva, in njihovim družinam lahko olajšal vsakodnevno življenje. NSIOS ob tem izraža podporo vsem naporom, ki gredo v smeri odprave morebitnih preteklih birokratskih zapletov ali napačnih zakonskih interpretacij z namenom zagotavljanja enakosti obravnave in enakopravnega vključevanja invalidov v vse segmente družbe.

Tudi komisija izraža podporo predlaganim zakonskim rešitvam, saj se zaveda, da bodo s tem tisti posamezniki in njihove družine, ki so bili s strani državnih organov na podlagi nepravilne interpretacije zakonskih določb zavedeni glede možnosti uveljavljanja

celotnega obsega svojih pravic, končno prišli do več kot nujnih sredstev za olajšanje njihovega življenja. Komisija obenem izraža upanje, da se v prihodnje ne bomo več soočali s tovrstnimi retroaktivnimi zakonskimi posegi, saj je za vsakega upravičenca do posamezne pravice, še zlasti invalide in ostale ranljive skupine prebivalstva, nujno, da sredstva, ki bi jim po zakonu pripadla, prejmejo takoj, ko jih potrebujejo. Še zlasti pa, da se jim za uveljavitev svojih pravic ne bo treba izpostavljati na sodišču in dolga leta čakati, da bo njihovim upravičenim zahtevam končno ugodeno.

* * *

Za poročevalca je bil določen podpredsednik komisije, državni svetnik Danijel Kastelic.

Sekretarka komisije
mag. Nuša Zupanec, l.r.

Predsednik komisije
mag. Peter Požun, l.r.